

Ludvika Krönika 1

Nedskrivnen av

fru Maria Nordvall, född Bergman

1. Förord.	2
2. Bergmans barndoms- och ungdomstid i Stora Tuna och Falun.	4
3. Bergmans promenad med dokument – Bergslagsbanan bygges.	7
4. Bergmans anställning vid Bergslagens Järnvägsaktiebolag.	10
5. Järnvägshotellet i Ludvika.	12
6. Flyttning från tjänsten i Hörken till ny tjänst i Ludvika.	13
7. En amatörgrupp av järnvägstjänstemän.	16
8. Hembränning, dryckesvanor och nykterhetsorganisationer.	17
9. Militär mönstring vid sockenstugan med mera.	22
10. Barndomshemmet, Kyrk-kvarteret, vid sockenstugan.	24
11. De närmaste omgivningarna till Kyrk-kvarteret.	28
12. Hållplatsen i Ludvika på Smedjebacksbanan.	30
13. Kyrkobesökare i Ludvika kyrka om söndagarna.	33
14. Skolväsendet börjar i Ludvika.	35
15. Skolan i Ludvika på 1800 – talet.	37
16. Branden i brukets skola på Hammarbacken.	39
17. Tillfällig skola i Ektäppan efter branden.	41
18. Arbetet i skolan och några skolepisoder.	43
19. Kyrkskolan, Valhallaskolan, Lärare och Lärarinnor.	46
20. Ludvikas första examinerade barnmorska.	49
21. Ludvikas första läkare, apotek med mera.	52
22. Spanska sjukans härjningar under första världskriget.	55
23. Den första telegrafstationen i Ludvika.	56
24. En av de första telefonförbindelserna i Ludvika.	57
25. Affärslivet i Ludvika under 1800-talets slut.	60
26. Kolmilan i stadsparken.	65
27. Det stora bankhuset bygges – Upplandsbanken – Villan.	66
28. Elektriska Aktiebolaget Magnet i Ludvika.	67
29. Träkolsleveranser till Ludvika bruk.	77
30. Ludvika bruk – det stora städet sättes in.	78
31. Spiksmide och annat smide.	81
32. Ludvika bruks blåsorkester.	84
33. Gamla trotjänare vid Ludvika bruk.	85
34. Brukning vid Marnäs bergsmanshytta.	89
35. Sågen, kvarnarna samt Skrasselforsen.	92
36. Stensveden och Stensve-stugan i Marnäs .	94
37. Folkets Hus i Ludvika och koperationens början.	96
38. Det första kvinnogillet i Ludvika.	97
39. Ett brev av tacksamhet till en barndomsvän.	98
40. Litteraturhänvisning.	99

Ludvika Krönika 2

Den elektriska industrin i Ludvika

under åren 1900 - 1918

	1 Innehållsförteckning		1
	2 Förord		2
I	ALLMÄNNA ARTIKLAR		
	3 Kortfattad historik om elektriciteten	4	7
	4 Strövtåg i gamla Ludvika	8	13
	5 När vi började - Minnen från Ludvikaindustrins barndom	14	21
	6 När vi var unga - Ludvikabilder vid sekelskiftet (1900)	22	28
II	ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET MAGNET		
	7 Elektriska Aktiebolaget Magnet	år 1900	30 42
	8	år 1901	43 49
	9	år 1902	50 56
	10	år 1903	57 67
	11	år 1904	68 75
	12	år 1905	76 81
	13	år 1906	82 90
III	FÖRENADE ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET		
	14 Förenade Elektriska Aktiebolaget	år 1906	92 94
	15	år 1907	95 99
	16	år 1908	100 105
IV	NYA FÖRENADE ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET		
	17 Nya Förenade Elektriska Aktiebolaget	år 1908	107 110
	18	år 1909	111 117
	19	år 1910	118 123
	20	år 1911	124 126
	21	år 1912	127 130
	22	år 1913	131 137
	23	år 1914	138 144
	24	år 1915	145 150
V	ASEA och NYA FÖRENADE ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET		
	25 ASEA övertager Nya Förenade Elektriska AB	1916	152 161
	26 Nya Förenade Elektriska Aktiebolaget	år 1916	162-164
	27 Nya Förenade Elektriska Aktiebolaget	år 1917	165 169
	28 Nya Förenade Elektriska Aktiebolaget	år 1918	170 172
	29 Kamrater från Förenade	1916-1974	173 174
	30 Magnetgrabbarna	1974	175
	31 Avslutning		176

Ludvika Krönika 3

Förord

sida 2

A V D E L N I N G I

Något om istiden, stenåldern, järnåldern och Ludvikas första början

1.	Något om istiden i Ludvika	4
2.	Några fynd av yxor från stenåldern i Ludvika	7
3.	Stenåldersfynd på Storgården Brunnsvik	10
4.	Några fynd av pilspetsar från stenåldern i Ludvika	11
5.	Några fynd av pilspetsar av järn från järnåldern	13
6.	Utdrag ur 1539 års jordbok om Ludvika	15
7.	Gustaf Wasas brev från den 15 april 1544	18
8.	En bergsmans resa från Sörvik till Kungsör år 1549	20
9.	Ett domarbrev från den 22 januari 1550	24
10.	Gustaf Wasas brev till fogden Hans Persson	25
11.	Älvsborgs lösen år 1571 och åren 1614 1619	27
12.	Ludvikas första kapell på Hammarbacken	33
13.	+) Förslag till minnessten för kapellet	43
	+) Kapellets minnessten avtäckes .	44
14.	Ludvika Bruks skola på Hammarbacken	45

A V D E L N I N G II

Vägar, kartor, gator, vägvisare, vägstenar och kommunikationer

15.	Vägar, kartor, skjutsstationer och gästgivargårdar	49
16.	Vägstenar, vägvisare, vägunderhåll och broar	55
17.	Infartsvägarna till Ludvika	62
18.	Landsvägen Ludvika - Grangärde	64
19.	Gatorna Ludvika	65
20.	Trätrottoarer i Ludvika . . .	70
21.	Cykelturister från 1890 Ludvika	72
22.	En skolutflykt på cykel år 1923	73
23.	Transport av träkol till en hytta	77
24.	Äldre tiders slädar	79
25.	Äldre tiders åkdon	83
26.	Äldre tiders arbetsfordon	86
27.	Lättviktsmotorcyklar och mopeder	89
28.	Motorcykel W 1 i Ludvika	97
29.	Verkmästare J M Esséns egenhändigt tillverkade bil	93
30.	Ludvikas förmodligen första bil	94
31.	Bilismen börjar i Ludvika	95
32.	Personbilar av olika modeller	97
33.	Lastbilar av äldre modeller	101
34.	Omnibussarnas utveckling	103
35.	Tidigare dokumentation om Ludvika	107
36.	Ludvika Hembygdsförening	108

Personer nämnda i Ludvika Krönika nr 4

Kortfattad historik över Ludvika bruk 1544-1981

Uppräknade i den ordning de första gången nämns.

Namn	Årtal	Sida
Augusta Lundström (Roth)	1894-1981	0
Gustav I Vasa	1544-1560	2
Carl IX	1560-1610	2
Gustaf II Adolf	1610-1632	2
Lillie, Axel Fältherre	1632-1659	2, 4, 5
Leijel, bröderna Jacob och David	1659-1670	2, 5
Duvall Gustaf landshövding	1670-1692	2, 5, 6
Cedercreutz, släkten	1692-1823	2
Wetterdahl, Anders	1823-1836	2, 10
Roth, släkten	1836-1979	2
Asea AB	1979-	2
Jonsson, Olof, fogde vid Sala silvergruva	1544	3
Pedersson, Hans fogde	1552	3
hertig Erik	1554-55	3
hertig Carl (senare Carl IX)	1554-55	3
Helsing Magnus, fogde	1622	4
Hülphers Abraham (hans dagbok)	1640	4
Jönsson, Peder bergmästare	1640, 1646	4, 5
De la Garde, Jacob riksmarskalk	1644, 1650,	4, 5
Brahe, Ebba	1650	5
Folkernius, Petrus pastor i Grangärde	1680	6
Dahlberg, Erik fältherre	1686	6
Folkern, Jonas (adlad 1711 till Cedercreutz), landshövding och friherre	1692-1727	6-7
Cedercreutz, Carl Gustaf	1727-1775	7, 8
Lindblom Em. kyrkoherde	1745	7
Wiman, Gustaf Adolf, konstmästare	1748	7
Tidström Anders forskningsresande	1754	8
Hülphers Abraham, bergmästare	1757	8
Cedercreutz, Johan Axel, jaktjunkare, överjägmästare	1764, -75, -79, -85, -96	8, 9
Gustaf III	1768	8
Tilas Daniel, landshövding	1768	8
Rinman Sven författare	1770	8
Eriksson Ugglå, Erik, komminister	1779	8
Roth, Carl Reinhold	1797-1858, -36, -45, -52	9, 10, 11
Roth, Carl	1753-1832	9
Åberg, patron vid Wij Bruk		9
Settervall, Augusta	1806-1882	9
Wikström, Jonas trädgårdsmästare	1784	9
Reutersköld, Axel Fredrik	1796-1813	9
Cleophas, S. J., brukspatron	1807-1812	9
Hülphers Abraham, bergmästare, disponent	1813-	9, 10
Cedercreutz, Carl Otto, friherre	1813	10
Reutersköld, Johan Axel	1813	10
von Platen, Gustaf Reinhold	1813	10

Langenberg, Fredrik	1836, -37, -64	10, 13
Groen, bergsråd på Lisjö	1837, -40-41	10
Roth, Carl Emil	1830-1885, -, 64, -85	11, 13
Roth, Carl Edward	1828-1898, -54, -58, 64, -85, -92, -98	11, 12, 13, 14
Roth, Carl Ehrenfried	1842-1905, 1864	11, 13
Wetterdahl, Fredrik	1852	11
Ersson, Jan, ålderman och byggherre	1853	12
Rudenschöld, Torsten greve	1854	12
Boëtius, Lars Simon riksdagsman, Sörvik	1854	12
Boëtius, Daniel i Persbo	1854	12
Carl XV, konung	1860	12
Roth, Carl	1862-1932, 1892, -99, 1900, -07	14, 16
Danielsson, Nors Emma	1992	14
Gustaf V	1905	15
Roth, Karin (född Jonsson)	1932-35	17
Roth, (Louise) Augusta (gift Lundström)	1894-1981, 1932	17, 18
Roth, Louise	1932	17
Roth, Cecilia	1932	17
Roth, Brita	1932	17
Lundström, Carl Atle	1888-1950,	18
Lannerborn, Sven-Olof	1966	18
Forsslund, Karl-Erik	Litteratur 1923	19
Falk, Erik	Litteratur 1922	19
Hedberg, Nils	Litteratur 1920	19
Norberg, Petrus	Litteratur 1978	19
Furuskog, Jalmar	Litteratur	19

Ludvika Krönika 5

Kända byggnader

sidan

Innehållsförteckning.	1
Förord	2
1. Johan Nordvall och gamla prästgården	4
2. Henrik Löfquist och Församlingshemmet	9
3. Kyrkoherdar i Ludvika	12
4. Komministrar i Ludvika	15
5. Auktion på kyrkbänkar år 1752	18
6. Kristall-ljuskrönan i Ludvika kyrka	21
7. Gravkapellet på Ludvika kyrkogård och kyrkstölden	23
8. Nya sädesmagasinet på Hammarbacken	25
9. Sockenstugan	30
10. Tingshuset	38
11. Ludvikas första arrestlokal	42
12. Ludvika epidemisjukhus, sanatorium och sjukhus	50
13. Ludvikas första apotek	64
14. Något om posten i Ludvika	68
15. Gamla banken i Marnäs	74
16. Marnäs skola	76
17. Järnvägshotellet	78
18. Gamla Folkets Hus	83
19. J. E. Åslings hus mf1.	88
20. Furuborg	92
21. Något om Kniphälla och Karlberg	96
22. Uggelbo i Marnäs	100
23. Ektäppan med omgivning	101
24. Kappsäcken på torget	104
25. Husen i Knutsbo by	106
26. En affär i Östansbo	108
27. De stora gårdarna i Marnäs	109
27.1 Hammarfallet med Klubben	112
27.2 Klysgården	119
27.3 Gammelgården	122
27.4 Tholerusgården	128
27.5 Per Andersgården	131
27.6 Gården Kristineberg	133
27.7 Salomon Salomonssons gård	136
28. Stora Hillänget	139
29. Vals Pelles gård i Marnäs	143
30. Jacob Anderssons gård i Marnäs	144
31. Valla och Gustaf Morin	148
32. Östansbo Gästgivargård	150
33. Ludvika omkring 1875	153

**Ludvika Krönika 6 del 1:
Ludvikas första industri
Marnäs hytta, såg, smedja och kvarn**

Innehållsförteckning	sid 1
Förord	3
1. Marnäs Bergsmanshytta	4
2. Marnäs hytta i Ludvika Bruks ägo	20
3. Ett brev till konungen år 1893	31
4. En hörsägen från hyttornas tid	34
5. Det stora kolhuset - det sista	35
6. Tillverkning av slaggsten	40
7. Marnäs Bergsmanssmedja	46
8. Förslag till ombyggnad av Marnäs smedja	61
9. Prov vid Marnäs hytta och smedja	62
10. Masmästarebostaden - Skrasselfors - Bruksaffär	64
11. Marnäs såg-, kvarn- och bryggeriaktiebolag	67
12. Kort beskrivning av stångjärnstillverkning	74
13. Brukspatronsuniformer och Bergsmansdräkten	77

Ludvika Krönika 6 del 2

Ludvikas största industri den elektriska industrin

	Sida
Förord	2
1. Den elektriska industrin i Ludvika	3
2. Några kända produkter från Ludvika .	5
3. Tre resultat av fritidsverksamhet	7
4. Speciella krigstillverkningar under 1940-talet m. m.	9
5. Svenska statens försvarsobligationer	11
6. Gengasaggregatet NILO.	12
7. Anlagsprövning av personal	13
8. Brandkåren vid ASEA, Ludvika 1919 - 1962	14
9. ASEA:s sportstuga vid övre Hillen .	17
10. ASEA - Loppet	19
11. Karl - Erik Eriksson	20
12. Telefonkommunikation	21
13. Konstruktionskontoret i början av 1920 - talet	24
14. Kostnadskontoret våren 1925 .	25
15. Konstruktionskontoret omkring 1926	26
16. Kortslutnings och högspänningslaboratoriet	27
17. Personal, som arbetat med laboratoriet på 1930 - talet	28
18. Transformatoravdelningarna	29
19. Transformatorstillverkningen .	30
20. Verkstadsavdelningarna	35
21. Produktionsavdelningarna	36
22. Biblioteks- och kalkylavdelningarna	37
23. Konstruktionsavdelningen för brytare	38
24. Ljus- och vävkopieringen	39
25. Planeringsavdelningen .	40
26. Inköps- och förrådsavdelningen	41
27. Provrums- och expeditionspersonal .	42
28. Laborariepersonal	43
29. Ventilavledare - överspänningsskydd	44
30. Elektrofiter	46
31. Uno Lamm - The father of the HVDC .	47
32. Strömriktaravdelningen	48
33. ASEA:s första kvinnliga ritare	49
34. Kvicksilverjonventiler	50
35. Högspända kvicksilverjonventiler	55
36. Halvledare	61
37. ASEA, Ludvika 50 år	64
38. ASEA:s 60-årsjubileum	66
39. Kursgård och konferensplats	68
40. Teknisk utbildning. ASEA Skolan	69
Slutord	70